Hukuk Bölümü 2008/240 E., 2008/317 K.

- **5253 SAYILI DERNEKLER KANUNU UYARINCA VERİLEN İDARİ PARA CEZASI**
- **İDARİ YAPTIRIM TÜRLERİ**

- 5253 S. DERNEKLER KANUNU [Madde 32]
- 5253 S. DERNEKLER KANUNU [Madde 19]
- 5326 S. KABAHATLER KANUNU [Madde 3]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]

"İçtihat Metni"

O L A Y

: İstanbul Valiliği İl Dernekler Müdürlüğü'nün 20.12.2006 günlü Valilik Oluru ile, dernek yöneticisi (dernek başkanı) olan davacı adına 2005 yılına ait dernek beyannamesini vermediğinden bahisle 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 32/l maddesine göre idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

KARTAL 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 23.3.2007 gün ve D. İş:2007/590 sayı ile, İstanbul Valiliği'nin 20.12.2006 günlü oluru ile 5253 sayılı Kanun'un 32/1 maddesi gereğince verilen 549.-YTL idari para cezasına itiraz edildiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3/1-a maddesinden söz ederek, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 33. maddesinde, "Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir…

…" denilmek suretiyle itiraz merciinin idare mahkemesi olduğunun açıkça gösterildiği, bu nedenle, itiraza konu edilen idari para cezası sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığından, itiraz başvurusunun reddine karar vermenin icap ettiği gerekçesiyle başvuru konusu idari yaptırım kararı sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığından, 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b maddesi gereğince başvurunun reddine itiraz olunan idari para cezasının miktarı nedeni ile kesin olarak karar vermiştir.

Davacı, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 3. İDARE MAHKEMESİ; 19.2.2008 gün ve E:2007/709, K:2008/294 sayı ile, davanın, davacı derneğe 549,00YTL para cezası verilmesine ilişkin 20.12.2007 tarihli işlemin iptali istemiyle açıldığı, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun "Cezaların Uygulanması" başlıklı 33. maddesinin 4. fıkrasında, bu Kanun uyarınca verilen cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği hükmü yer almakta iken; 8.2.2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin (yy) bendi ile 5253 sayılı Kanun'un 33. maddesinin dördüncü fıkrasının yürürlükten kaldırıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. ve 27. maddelerinden söz ederek, 5728 sayılı Yasa'nın 578. maddesinin (yy) bendi ile 5253 sayılı Kanun'un 33. maddesinin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırıldığından ve artık 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nda göreve ilişkin bir hüküm yer almadığından, bu Kanun uyarınca verilen para cezalarında 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun göreve ilişkin hükümlerinin uygulanacağı, dosyanın incelenmesinden, İstanbul Valiliği tarafından 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 19. maddesine ve Dernekler Yönetmeliği'nin 83. maddesine göre dernek beyannamesinin zamanında verilmediğinden bahisle aynı Kanunun 32/1. maddesi uyarınca kesilen 20.12.2007 tarihli 549,00YTL para cezasının iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı, bu durumda; 5728 sayılı Yasa'nın 578. maddesinin (yy) bendi ile 5253 sayılı Kanun'un 33. maddesinin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırıldığından ve dava konusu uyuşmazlık 5326 sayılı Kanun uyarınca sulh ceza mahkemelerinin görev alanına girdiğinden davanın görev yönünden reddinin icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 17.11.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…."açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5253 sayılı Kanun'un 32/l maddesine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4.11.2004 tarih ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 32. maddesinin (l) bendinde, 21, 22, 23 ve 24 üncü maddelerde belirtilen bildirim yükümlülüğünü, 19 uncu maddede belirtilen beyanname verme yükümlülüğünü yerine getirmeyen dernek yöneticilerinin beşyüzmilyon lira idarî para cezası ile cezalandırılacağı kurala bağlanmış; 33. maddesinin üçüncü fıkrasında, bu Kanunda yazılı olan idarî para cezalarının mülkî idare amiri tarafından verileceği, verilen idarî para cezalarına dair kararların ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, dördüncü fıkrasında, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itirazın, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmayacağı, itiraz üzerine verilen kararın kesin olduğu, itirazın, zaruret görülmeyen hâllerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılacağı öngörülmüşken, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesi ile, 33. maddenin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nda son haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nda idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Kartal 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 23.3.2007 gün ve D. İş:2007/590 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 17.11.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.